

**Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Europejska inicjatywa obywatelska
»Ratujmy pszczoły i rolników«”**

(opinia z inicjatywy własnej)

(2023/C 100/07)

Sprawozdawca: **Arnold PUECH d'ALISSAC**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	19.5.2022
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia przez sekcję	24.11.2022
Data przyjęcia na sesji plenarnej	15.12.2022
Sesja plenarna nr	574
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	168/0/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Sukces tej europejskiej inicjatywy obywatelskiej (EIO) pokazuje, że obywatelki i obywatele europejscy mają bardzo duże oczekiwania wobec Komisji Europejskiej (KE). EKES pragnie najpierw pogratulować organizatorowi i wyrazić uznanie dla zaangażowania obywateli w osiągnięcie tego sukcesu, zważywszy, że zebranie wszystkich niezbędnych podpisów było trudnym zadaniem. Wzywa zatem KE do udzielenia precyzyjnych i konkretnych odpowiedzi na postulaty przedstawione w ramach EIO.

1.2. EKES ubolewa, że główna propozycja omawianej EIO, dotycząca stopniowego całkowitego wycofania syntetycznych pestycydów do 2035 r., nie znalazła odbicia w wybranym tytule: „Ratujmy pszczoły i rolników”. Zaznacza ponadto, że liczne akty prawne na rzecz pszczół, owadów zapylających, różnorodności biologicznej, zrównoważonego stosowania pestycydów i wsparcia rolników w transformacji agroekologicznej są obecnie przygotowywane lub zostały już przyjęte przez KE, lecz przyznaje, że nie osiągnięto w pełni celów tych środków. W związku z tym wzywa KE do przedsięwzięcia dodatkowych środków, aby w sposób konkretny i skuteczniejszy mogła ona osiągnąć swoje ambitne cele. Zaleca na przykład większe wsparcie dla rolnictwa precyzyjnego, rolnictwa cyfrowego, kontroli biologicznej, robotyki, a także agroekologii.

1.3. EKES podkreśla konieczność uwzględnienia wszystkich trzech filarów zrównoważonego rozwoju (środowiskowego, społecznego i gospodarczego), bez pomijania często marginalizowanego filaru gospodarczego, w istotnym kontekście zrównoważonego charakteru systemów i suwerenności żywnościowej.

1.4. Komitet apeluje również do KE o przeprowadzenie ocen skutków przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji, zwłaszcza w celu oszacowania kosztów tej inicjatywy dla produkcji rolnej i gospodarki w zestawieniu z ponoszonym przez rolników kosztem ekonomicznym utraty różnorodności biologicznej.

2. Kontekst

2.1. *EIO na rzecz rolnictwa bardziej przyjaznego dla pszczół, ludzi i środowiska*

2.1.1. Dzięki EIO obywatele europejscy mają możliwość aktywnie uczestniczyć w procesach demokratycznych Unii Europejskiej (UE), zwracając się do KE z wnioskami o zaproponowanie nowych przepisów. Gdy inicjatywa uzyska poparcie co najmniej miliona obywateli UE oraz osiągnie niezbędne progi w co najmniej jednej czwartej państw członkowskich⁽¹⁾, KE musi na nią odpowiedzieć.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 55).

2.1.2. Organizatorzy EIO „Ratujmy pszczoły i rolników! W kierunku przyjaznego dla pszczoł rolnictwa służącego zdrowemu środowisku” osiągnęli te progi i wzywają KE do zaproponowania aktów prawnych, których celem jest stopniowe wycofywanie syntetycznych pestycydów do 2035 r., przywrócenie różnorodności biologicznej i wsparcie rolników w tym okresie przejściowym.

2.2. Kontekst spadku liczebności owadów zapylających i utraty różnorodności biologicznej w Europie

2.2.1. Postulaty sformułowane przez organizatorów tej EIO wpisują się w kontekst spadku liczebności pszczoł w Europie. Według europejskiej czerwonej księgi pszczoł co trzeci gatunek pszczoł i motyli jest gatunkiem ginącym, a co dziesiąty jest zagrożony wyginięciem ⁽²⁾.

2.2.2. Tymczasem w 84 % europejskich upraw wykorzystuje się przynajmniej częściowo zapylanie przez zwierzęta ⁽³⁾, a 78 % roślin dziko rosnących w UE jest zależnych od owadów zapylających ⁽⁴⁾. Ich ochrona jest zatem kluczową kwestią dla produkcji rolnej w istotnym obecnie kontekście bezpieczeństwa żywnościowego i suwerenności żywnościowej. Ponadto pszczoły są niezbędne do produkcji miodu, a Unia Europejska jest samowystarczalna pod względem produkcji miodu jedynie w 60 %. Aby zaspokoić popyt, musi polegać na imporcie (z czego 28 % pochodzi z Chin), który jest niższej jakości niż miód europejski.

2.2.3. Według sprawozdania oceniającego dotyczące owadów zapylających, zapylania i produkcji żywności, sporządzonego przez Międzyrządową Platformę Naukowo-Polityczną w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów (IPBES) ⁽⁵⁾ – głównymi czynnikami powodującymi spadek liczebności owadów zapylających są zmiany w użytkowaniu gruntów, intensywne praktyki rolnicze i stosowanie pestycydów, zanieczyszczenie środowiska, inwazyjne gatunki obce, patogeny oraz zmiana klimatu.

2.2.4. Zróżnicowane i dostępne przez cały rok w wystarczającej ilości zasoby żywnościowe (nektar i pyłek) mają również kluczowe znaczenie dla właściwego rozwoju pszczoł i dla zapewnienia pszczelarzom bardziej regularnej produkcji miodu ⁽⁶⁾.

2.2.5. Spadek liczebności pszczoł wpisuje się w bardziej globalny kontekst utraty różnorodności biologicznej. W sprawozdaniu z globalnej oceny różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych sporządzonym w 2019 r. przez IPBES ⁽⁷⁾ odnotowano bowiem bezprecedensową utratę różnorodności biologicznej.

2.2.6. W związku z tymi sprawozdaniami opublikowanymi przez IPBES francuski Krajowy Instytut Badań nad Rolnictwem, Żywnością i Środowiskiem (INRAE) oraz francuski Instytut Badań nad Eksploatacją Mórz (IFREMER) opublikowały w maju 2022 r. zbiorczą ekspertyzę naukową dotyczącą wpływu środków ochrony roślin na różnorodność biologiczną i usługi ekosystemowe ⁽⁸⁾. W ekspertyzie podkreślono wieloczynnikowy aspekt spadku różnorodności biologicznej, a także trudność w ustaleniu, w jakim stopniu środki ochrony roślin (PPP) w sposób względny przyczyniają się do tego spadku, z uwagi na współzależność poszczególnych czynników. Niemniej dzięki wiedzy naukowej w ekspertyzie ustalono wyraźny związek przyczynowy między stosowaniem PPP a spadkiem liczebności niektórych populacji, co dotyczy owadów zapylających.

2.3. Liczne akty prawne na rzecz pszczoł, zrównoważonego stosowania pestycydów, odbudowy różnorodności biologicznej i wsparcia rolników w transformacji agroekologicznej są obecnie przygotowywane lub zostały już przyjęte przez KE.

2.3.1. Jeśli chodzi o ochronę pszczoł i owadów zapylających, w 2018 r. UE zapoczątkowała europejską inicjatywę na rzecz owadów zapylających, która ma na celu przeciwdziałanie spadkowi liczebności dzikich owadów zapylających w UE. Obejmuje ona dziesięć działań podzielonych na trzy priorytetowe tematy:

- poszerzenie wiedzy na temat spadku liczebności owadów zapylających, jego przyczyn i skutków,
- zwalczanie przyczyn spadku liczebności owadów zapylających,
- podnoszenie świadomości, angażowanie całego społeczeństwa i wspieranie współpracy.

⁽²⁾ Nieto i in., European Red List of Bees [Europejska czerwona księga pszczoł], 2014.

⁽³⁾ Williams, „The dependence of crop production within the European Union on pollination by honeybees” [Zależność produkcji roślinnej w Unii Europejskiej od zapylania przez pszczoły miodne], 1994.

⁽⁴⁾ Ollerton i in., „How many flowering plants are pollinated by animals?” [Ile kwitnących roślin jest zapylanych przez zwierzęta?], 2011.

⁽⁵⁾ IPBES, Assessment Report on Pollinators, Pollination and Food Production [Sprawozdanie oceniające dotyczące owadów zapylających, zapylania i produkcji żywności], 2016.

⁽⁶⁾ ITSAP, Ressources alimentaires pour les abeilles [Zasoby żywnościowe dla pszczoł], 2015.

⁽⁷⁾ IPBES, Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services [Sprawozdanie z ogólnościowej oceny różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych], 2019.

⁽⁸⁾ INRAE i IFREMER, Impacts des produits phytopharmaceutiques sur la biodiversité et les services écosystémiques [Wpływ środków ochrony roślin na różnorodność biologiczną i usługi ekosystemowe], 2022.

Europejski Trybunał Obrachunkowy stwierdził jednak w sprawozdaniu specjalnym nr 15/2020 w sprawie ochrony dzikich owadów zapylających w UE⁽⁹⁾, że „przyniosło to niewielkie efekty, a żeby osiągnąć cele inicjatywy dotyczące powstrzymania wymierania owadów zapylających, niezbędne jest lepsze zarządzanie”. Sama KE zresztą przyznała w sprawozdaniu z wdrażania inicjatywy⁽¹⁰⁾, że chociaż poczyniono znaczne postępy w realizacji działań ujętych w inicjatywie, konieczne są dalsze starania, aby wyeliminować poszczególne przyczyny spadku liczebności.

2.3.2. Jeśli chodzi o zmniejszenie skutków środków ochrony roślin i zagrożeń z nimi związanych, KE – przedstawiając w czerwcu 2022 r. nowy projekt rozporządzenia – rozpoczęła zmianę dyrektywy w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów, aby rozwiązać główny problem, którym jest ograniczona skuteczność tej dyrektywy w zmniejszaniu stosowania pestycydów oraz zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska⁽¹¹⁾. Główne środki obejmują m.in.:

- prawnie wiążące cele na poziomie UE dotyczące ograniczenia o 50 % stosowania pestycydów chemicznych i związanego z nimi ryzyka, a także stosowania najbardziej niebezpiecznych pestycydów – do 2030 r.,
- nowe środki zapewniające wdrożenie przez rolników zintegrowanego zarządzania ochroną przed szkodnikami,
- zakaz stosowania wszelkich pestycydów na obszarach wrażliwych, z wyjątkiem ściśle określonych przypadków.

2.3.3. Wprowadzanie PPP na rynek UE jest ściśle regulowane. Ramy prawne dotyczące wprowadzania PPP na rynek UE ustanowiono rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009⁽¹²⁾. Zgodnie z tym rozporządzeniem przed zatwierdzeniem substancji czynnej na szczeblu europejskim przeprowadza się oceny ryzyka, aby uniknąć potencjalnego negatywnego wpływu na zdrowie lub środowisko. Co więcej, aby uwzględnić najnowsze osiągnięcia naukowe w tej dziedzinie, wytyczne dotyczące oceny ryzyka związanego ze środkami ochrony roślin dla pszczoł (wytyczne dotyczące pszczoł lub „Bee Guidance Document”⁽¹³⁾) są poddawane przeglądowi.

2.3.4. Jeśli chodzi o odbudowę różnorodności biologicznej na obszarach rolniczych, UE może się opierać na sieci Natura 2000, choć nie dotyczy ona wyłącznie obszarów rolniczych, oraz na dyrektywie ptasiej⁽¹⁴⁾ i dyrektywie siedliskowej⁽¹⁵⁾, które stanowią podstawę europejskiego prawodawstwa dotyczącego ochrony przyrody. KE opracowała także unijną strategię na rzecz bioróżnorodności 2030⁽¹⁶⁾. Obejmuje ona w szczególności działania i zobowiązania mające na celu odbudowę różnorodności biologicznej na obszarach rolniczych, określone w projekcie rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych⁽¹⁷⁾, przedstawionym przez KE 22 czerwca 2022 r. W szczególności art. 8 projektu przewiduje wiążący cel dla państw członkowskich dotyczący odwrócenia spadku populacji owadów zapylających do 2030 r., zaś art. 9 przewiduje zobowiązania do odbudowy ekosystemów rolniczych, takie jak pokrycie co najmniej 10 % obszarów rolnych UE „elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności” do 2030 r.

2.3.5. Co się tyczy wsparcia rolników w transformacji, nowa WPR na lata 2023–2027 jest podstawowym narzędziem pozwalającym na osiągnięcie ambitnych celów Europejskiego Zielonego Ładu oraz na wsparcie rolników. W 2020 r. Trybunał Obrachunkowy wykazał w sprawozdaniu specjalnym, że wkład obecnej WPR nie był w stanie zapobiec spadkowi różnorodności biologicznej na użytkach rolnych⁽¹⁸⁾. Stwierdził, że „KE monitoruje wydatki z budżetu UE na różnorodność biologiczną w sposób niewiarygodny; oddziaływanie płatności bezpośrednich w ramach WPR jest ograniczone lub brakuje informacji na ten temat; KE i państwa członkowskie premiowały działania w zakresie rozwoju obszarów wiejskich o mniejszym oddziaływaniu”. Nowa WPR przewiduje nowe środki mające na celu poprawę jej wpływu na środowisko, takie jak udoskonalona zasada wzajemnej zgodności.

⁽⁹⁾ Europejski Trybunał Obrachunkowy, sprawozdanie specjalne nr 15/2020.

⁽¹⁰⁾ COM(2021) 261 final.

⁽¹¹⁾ COM(2022) 305 final.

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L. 309 z 24.11.2009, s. 1).

⁽¹³⁾ EFSA, „Revised guidance on the risk assessment of plant protection products on bees (*Apis mellifera*, *Bombus* spp. and solitary bees)” [Zmienione wytyczne dotyczące oceny ryzyka środków ochrony roślin dla pszczoł (pszczoły miodne, trzmielce i pszczoły samotnice)], 2022.

⁽¹⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).

⁽¹⁵⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

⁽¹⁶⁾ COM(2020) 380 final.

⁽¹⁷⁾ COM(2022) 304 final.

⁽¹⁸⁾ Europejski Trybunał Obrachunkowy, sprawozdanie specjalne nr 13/2020.

2.3.6. Pośredni wpływ na owady zapylające mogą mieć także europejskie prace i akty prawne w sektorach innych niż rolnictwo, takie jak pakiet legislacyjny „Gotowi na 55”, w odniesieniu do celu UE polegającego na zmniejszeniu emisji dwutlenku węgla o 55 % do 2030 r. (zmiana klimatu dotyka również pszczoły), plan działania „zero zanieczyszczeń” zmierzający do wyeliminowania zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii czy też nowa europejska strategia leśna, w ramach której KE postawiła sobie za ambitny cel zasadzić w całej Europie 3 mld drzew do 2030 r.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES podkreśla znaczenie EIO jako narzędzia bezpośredniego uczestnictwa obywateli europejskich. Jest to bowiem najsilniejszy mechanizm demokracji uczestniczącej na szczeblu europejskim. EKES, jako pomost między organizacjami społeczeństwa obywatelskiego a instytucjami europejskimi, z biegiem lat zwiększał znaczenie i dostrzegalność EIO w codziennej pracy instytucji europejskich. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że niniejsza opinia jako pierwsza dotyczy EIO jeszcze przed odpowiedzią ze strony KE, i zachęca KE do precyzyjnej odpowiedzi na sformułowane postulaty.

3.2. EKES ubolewa, że główna propozycja omawianej EIO, dotycząca stopniowego całkowitego wycofania syntetycznych pestycydów do 2035 r., nie znalazła odbicia w wybranym tytule: „Ratujmy pszczoły i rolników”. Podkreśla, że wiele aktów prawnych, którą są próbą odpowiedzi na te wnioski, jest już przygotowywanych lub zostało przyjętych przez KE, lecz dostrzega, że nie udało się w pełni osiągnąć ich celów. W związku z tym wzywa KE do przedsięwzięcia dodatkowych środków, aby w sposób konkretny i szybciej zrealizować wytyczone cele. EKES podkreśla jednak potrzebę uwzględnienia wszystkich trzech filarów zrównoważonego rozwoju (środowiskowego, społecznego i gospodarczego) w istotnym kontekście zrównoważonego charakteru systemów i suwerenności żywnościowej oraz konieczność przeprowadzenia ocen skutków przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji, by przede wszystkim oszacować koszty tej inicjatywy dla produkcji rolnej i gospodarki.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. Jeśli chodzi o postulat EIO „stopniowe wycofywanie syntetycznych pestycydów w rolnictwie UE, poczynając od najbardziej niebezpiecznych, tak by do 2030 r. zmniejszyć ich stosowanie o 80 %, a do 2035 r. wyeliminować je całkowicie”:

4.1.1. EKES przestrzega przed propozycją wyznaczenia celów idealistycznych lub nieosiągalnych w zbyt krótkim czasie. Podkreśla, że KE proponuje już ograniczenie o 50 % stosowania pestycydów chemicznych i związanego z nimi ryzyka, a także stosowania najbardziej niebezpiecznych pestycydów – do 2030 r. Ogólniej rzecz ujmując, Komitet sprzeciwia się wyznaczeniu celów w zakresie ograniczenia stosowania pestycydów bez powiązania z dostępnością skutecznych i osiągalnych dla rolników rozwiązań alternatywnych.

4.1.2. EKES przypomina, że ramy prawne dotyczące PPP w Europie należą do najbardziej wymagających na świecie pod względem celów, ponieważ przewidują zasadę braku niedopuszczalnych skutków dla środowiska.

4.1.3. EKES uważa, że ponieważ spadek populacji pszczół i dzikich owadów zapylających ma wielorakie przyczyny, nie należy postrzegać wycofania pestycydów jako jedyne lub głównego sposobu ich ratowania. Konieczne jest przeciwdziałanie wszystkim czynnikom powodującym ten spadek. Na przykład w przypadku pszczoły miodnej zawodowi pszczelarze walczą głównie z dręczem pszczelim i szerszeniem azjatyckim. Liczą oni na pojawienie się nowych zabiegów, które pozwolą im lepiej chronić hodowane pszczoły.

4.1.4. EKES zwraca uwagę na znaczenie pszczół, dzikich owadów zapylających oraz innych owadów dla rolnictwa (zapylenie roślin, naturalna regulacja liczebności szkodników itp.). Jako przykład pragnie przytoczyć inicjowane przez rolników i korzystne dla wszystkich partnerstwa między rolnikami a pszczelarzami „Adoptuj ul”⁽¹⁹⁾. Rolnicy, którzy adoptują ule, zwracają bowiem szczególną uwagę na ochronę pszczół podczas wykonywania zabiegów fitosanitarnych w celu ochrony upraw. Konieczne jest również opracowanie narzędzi typu „ApiAlert”⁽²⁰⁾ pozwalających na obliczanie współczynnika śmiertelności pszczół w ulach i obiektywizację rzeczywistych przyczyn ich śmiertelności.

4.2. Jeśli chodzi o postulat EIO „przywrócenie naturalnych ekosystemów na obszarach rolniczych, tak aby rolnictwo stało się nośnikiem procesu odbudowy różnorodności biologicznej”:

⁽¹⁹⁾ Le Betteravier, „Quand 14 agriculteurs de l'Aisne deviennent apiculteurs” [Kiedy 14 rolników w Aisne staje się pszczelarzami].

⁽²⁰⁾ Serwis 20 Minutes, „Toulouse: Pour suivre la mortalité des abeilles, BeeGuard met au point un compteur vidéo sur ses ruches connectées” [Tuluza: aby monitorować śmiertelność pszczół, BeeGuard opracowuje licznik wideo na podłączonych ulach].

4.2.1. EKES podkreśla, że działalność człowieka, taka jak niektóre praktyki rolnicze, jest jedną z przyczyn spadku liczby owadów zapylających i utraty różnorodności biologicznej, ale rolnictwo może pomóc w rozwiązaniu tego problemu. Życzy sobie na przykład większego wsparcia dla takich projektów, jak sadzenie żywoplotów czy też rozwój zasobów miododajnych przez rolników, aby umocnić ich w roli obrońców pszczół i różnorodności biologicznej. Niezbędne będzie ponadto lepsze wynagradzanie rolników za świadczone przez nich usługi ekosystemowe, aby wspierać ich w realizacji takich projektów.

4.2.2. EKES odnotowuje silne dążenie KE – którego wyrazem są cele strategii na rzecz bioróżnorodności i strategii „Od pola do stołu” i środki określone w tych strategiach oraz projekt rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych – do tego, by rolnictwo stało się narzędziem służącym do przywracania różnorodności biologicznej, i wyraża zaniepokojenie co do poszanowania suwerenności żywnościowej Unii Europejskiej.

4.2.3. EKES uważa, że należałoby docenić również dobrowolne inicjatywy rolnicze na rzecz owadów zapylających lub różnorodności biologicznej, które stają się coraz powszechniejsze w całej Europie. Na przykład we Francji Krajowa Federacja Związków Zawodowych Rolników (FNSEA) opublikowała kompendium inicjatyw rolniczych przyjaznych owadom zapylającym⁽²¹⁾. Aby rozpowszechnić dobre praktyki rolnicze przyjazne pszczołom (Api-Agri), w kompendium tym wymieniono dobrowolne, podejmowane we Francji inicjatywy na rzecz owadów zapylających, przedstawiając inspirujące, pozytywne i pragmatyczne przykłady. Na tej samej zasadzie w 2018 r. w Danii zapoczątkowano kampanię informacyjną „10 działań przyjaznych dla pszczół w Twoim gospodarstwie”⁽²²⁾. Promuje ona różnorakie dobrowolne inicjatywy, które rolnicy mogą podejmować na poziomie gospodarstwa, takie jak sadzenie żywoplotów i klombów kwiatnych czy też ograniczenie znoszenia środków ochrony roślin podczas ich stosowania dzięki rozpryskiwaniu w odpowiednich warunkach klimatycznych (np. przy słabym wietrze) lub dzięki zastosowaniu systemów ograniczających ich znoszenie.

4.2.4. EKES sądzi, że aby przywrócić naturalne ekosystemy na obszarach rolniczych, KE będzie musiała wykorzystać cały zestaw środków: utrzymanie i odtworzenie infrastruktury agroekologicznej, zróżnicowanie upraw, aby zachęcić do tworzenia mozaiki upraw w krajobrazie, rozwój systemu rolno-leśnego, rolnictwa ekologicznego i produktów opatrzonych znakami identyfikacyjnymi jakości i pochodzenia (SIQO), utrzymanie trwałych użytków zielonych, ograniczenie stosowania i wpływu pestycydów itp.

4.3. Jeśli chodzi o postulat EIO „reforma rolnictwa poprzez nadanie priorytetowego znaczenia drobnym, zróżnicowanym i zrównoważonym gospodarstwom rolnym, wspieranie szybkiego rozpowszechniania się praktyk agroekologicznych i organicznych oraz umożliwianie niezależnego szkolenia rolników i prowadzenia badań nad uprawami wolnymi od pestycydów”:

4.3.1. EKES wskazuje na sprawozdanie 300 ekspertów z 23 państw członkowskich, w którym przeanalizowano potencjalny wpływ przyszłej WPR na ochronę i odbudowę różnorodności biologicznej⁽²³⁾. Naukowcy formułują konkretne propozycje, aby poprawić wpływ WPR na różnorodność biologiczną oraz wesprzeć rolników w tej transformacji. EKES zaleca, by KE i państwa członkowskie zainspirowały się tymi propozycjami w związku z reformą WPR, która jest potężnym narzędziem reformy rolnictwa.

4.3.2. EKES uważa jednak, że transformacja agroekologiczna i poprawa różnorodności biologicznej nie powiodą się wyłącznie dzięki Brukseli i WPR, i podkreśla również znaczenie szczebla lokalnego. Aby dostosować się do specyfiki obszarów lokalnych, należy bowiem opracować lokalne rozwiązania dla rolników i właścicieli gruntów.

4.3.3. Ponadto EKES pragnie podkreślić swoje zaangażowanie w poszukiwanie skutecznych środków alternatywnych, tak aby nie pozostawić żadnego rolnika bez rozwiązania. Dlatego też chciałby dalej zachęcać do rolnictwa precyzyjnego, rolnictwa cyfrowego, kontroli biologicznej, robotyki i agroekologii, przy zapewnieniu znacznego komponentu finansowego na rozwój badań, wprowadzanie w życie innowacji i ich przyjęcie przez sektory i rolników.

4.3.4. EKES uznaje znaczenie pszczelarstwa w wielu państwach członkowskich jako sektora gospodarki, który przyczynia się szczególnie do rozwoju obszarów wiejskich i zapobiega wyludnianiu się obszarów lokalnych. Ze względu na niedobory w produkcji miodu w Europie należy zwiększyć wsparcie dla pszczelarstwa i wykorzystania potencjału gospodarczego miodu oraz innych produktów pszczelarskich (pyłku, wosku, mlecza pszczelego itp.), by utrzymać profesjonalny i przyjazny dla środowiska charakter pszczelarstwa, które będzie w stanie zaspokoić zapotrzebowanie na miód w Europie. EKES podkreśla również, że istotne jest zrzeczenie się pszczelarzy w ramach organizacji gospodarczych, by mogli się lepiej zorganizować i skuteczniej bronić interesów europejskiego pszczelarstwa. W szczególności życzy sobie, by KE wykorzystała szansę związaną z przyszłym przeglądem dyrektywy w sprawie miodu, by wzmocnić etykietowanie i identyfikowalność miodu i tym samym skuteczniej zwalczać oszustwa i import z krajów trzecich niespełniających norm UE, które to zjawiska osłabiają europejską produkcję miodu.

⁽²¹⁾ EFSA, Recueil des initiatives agricoles favorables aux pollinisateurs [Kompendium inicjatyw rolniczych przyjaznych owadom zapylającym], 2022.

⁽²²⁾ Duńska Rada ds. Rolnictwa i Żywności, 10 bivenlige anbefalinger til dit landbrug [10 przyjaznych pszczołom zaleceń dla Twojego gospodarstwa], 2018.

⁽²³⁾ Pe'er i in., How can the European Common Agricultural Policy help halt biodiversity loss? Recommendations by over 300 experts [W jaki sposób europejska wspólna polityka rolna może przyczynić się do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej? Zalecenia ponad 300 ekspertów], 2022.

4.3.5. Wreszcie, aby pozyskać akceptację rolników europejskich dla transformacji agroekologicznej, EKES zaleca KE szybkie wcielenie w życie wzajemności norm w celu ograniczenia zakłóceń konkurencji dla europejskich rolników.

Bruksela, dnia 15 grudnia 2022 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
